

Till

Veronica Palm
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Angående utredningen "Ett tandvårdssystem för jämlik tandhälsa"

Tandvårdsskedeförbundet (Tf) välkomnar utredningen om en jämlikare tandhälsa. Förbundet är den enda organisationen som företräder patienter i tandvården och har lång erfarenhet av många olika klagomål på vården, systemet och kostnaderna och önskar därför att få delta i utredningen som sakkunniga. Vi vill också på andra sätt bidra till att utredningen når sitt vällovliga syfte.

Precis som direktivet till utredningen redovisar finns många olika problem i nuvarande system för tandvårdsförsäkringen och folk blir också förvirrade av att del av tandvårdens kostnader betalas via landsting och regioner.

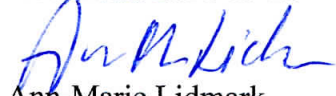
Representanter för förbundet vill gärna träffa utredningskansliet och redovisa sina synpunkter på utredningens uppläggning och inriktning så snart som möjligt. Vi har mycket att bidra med och det kan därför vara klokt att en första träff med oss sker innan arbetet påbörjats. Följande områden vill vi gärna diskutera:

- a) **Dagens ekonomiska system** som riskerar att missgynna dem som är fattiga då de inte alls har råd att ens betala de första 3000 kronorna innan försäkringssystemet träder in.
- b) **Jämförelsesiten** för behandlingskostnaderna hos olika tandläkare som sätt att via konkurrens mellan tandläkare få ner priserna. Hittills har detta inte fungerat och anledningarna är bland annat att de flesta går regelbundet till samma tandläkare, de känner varandra och kanske har tandläkaren flera i familjen som patienter. Inte ens i de fall tandläkaren gör fel är det lätt att bryta denna relation. I vissa orter finns endast en tandläkare. En djupare analys i denna fråga behövs.
- c) **Tandvårdspersonal som resurs i folkhälsoarbetet.** Jämlik tandvård handlar i allra högsta grad om förebyggande arbete och det gäller inte enbart tandborstning. Matvanorna är exempelvis viktiga och tandläkaren eller tandhygienisten bör kunna användas i ett bredare perspektiv än i dag som resurs i folkhälsoarbetet. Förbättrade kunskaper inom vissa områden kan behövas.
- d) **Patientens delaktighet i val av åtgärd.** Exempelvis rotfyller många tandläkare till relativt höga kostnader och det är inte ovanligt att åtgärden får göras om då det inte blivit tätt och patienten har smärta i käken/tanden. Att extrahera en tand är betydligt billigare, vilket kan vara ett bra alternativ. Korrekt information om lyckandefrekvens och kostnader behövs för

att patienten ska kunna ta ställning. Vår erfarenhet är att sådan information sällan ges. Denna fråga behöver analyseras bättre.

- e) **Lönsamhet, estetik och behandlingsåtgärder.** Implantat är dyra för patienten och lönsamma för tandläkaren. Implantat kan vara bra för många men de ger också ofta upphov till inflammationer (periimplantit) och kräver bra tandhygien av patienten. Vår erfarenhet är att det sällan ges information om detta eller andra alternativ som exempelvis avtagbara delproteser, trots att det för vissa är bra alternativ för bibehållande av både tuggförmågan och ett snyggt leende.
- f) **Konsumentinriktad tandvård.** Den enskildes möjligheter att välja vilken behandling och vilka material som används behöver som redovisats ovan stärkas. Vilka kunskaper patienten behöver för att göra medvetna val utan att socioekonomiska förhållanden styr bör bli föremål för utredning. Konsumentskyddet inom tandvården är dåligt och behöver stärkas.
- g) **Tillsynen av tandläkare.** Idag är tillsynen så gott som obefintlig inte ens vid anmälningar av allvarlig art hinner tillsynsmyndigheten med. En särskild tillsynsmyndighet kan behövas alternativt en särskild enhet inom IVO. En bra tillsyn är grund för jämlik vård.
- h) **Uppdelningen mellan landsting och Försäkringskassan.** Ersättning för tandvård hanteras både av Försäkringskassan och landstingen/regionerna. Det senare har lett till stor ojämlikhet beroende på var i landet du bor. Vi tror det är bättre om all tandvårdsersättning har samma ursprung, dvs Försäkringskassan och att regelverket för tandvård som led i en medicinsk behandling blir tydligare. Det senare ser Socialstyrelsen för närvarande över, men ytterligare åtgärder kan behövs i den allmänna översynen tandvården i ett jämlikhetsperspektiv.

Stockholm 2018-03-28

Ann-Marie Lidmark
Förbundsordförande

Tel 070 742 79 57